

Opinia

z dnia 17 lutego 2011 roku

Regionalnej Sekcji Nauki Regionu Śląsko – Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”
na temat ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym,
ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki
oraz o zmianie niektórych innych ustaw
przekazanej do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu

W nawiązaniu do dyskusji z niektórymi z Panów Senatorów, rozpoczętej z końcem ubiegłego roku, przedstawiamy opinię o aktualnym tekście ustawy wymienionej w tytule i przekazanej do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu.

Właściwe zasady prawne są jednym z głównych czynników – oprócz nakładów finansowych oraz przestrzegania norm etycznych – niezbędnych do spełnienia oczekiwań względem szkolnictwa wyższego i nauki. Opinia zarazem może być podstawą do refleksji nad ich stanem.

Regionalna Sekcja Nauki Regionu Śląsko – Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność” działając w ramach Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, która od początku przemian ustrojowych jest aktywna w procesie doskonalenia prawa, przedstawia następującą opinię o ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Wysoki Senat raczy rozważyć następujące uwagi:

1. Właściwe jest odrzucenie ustawy i opracowanie jej od nowa.

Następujące argumenty uzasadniają nasze stanowisko.

Ustawa jest sprzeczna z fundamentalną zasadą podpisanej w roku 1999 przez rząd RP **Deklaracji Bolońskiej** oraz nie uwzględnia większej części zaleceń **Komisji Wspólnot Europejskich** w zakresie pracowników naukowych.

Deklaracja Bolońska

Sprzeczne z Deklaracją jest pozostawianie środowiska naukowego w politycznej zależności od władz Państwa. Dotyczy to nominacji na profesora zwyczajnego, które to osoby mają decydujący wpływ na bieg spraw w środowisku akademickim i wiele dziedzin działalności państwa. Także powiększająca się liczba odwołań do rozporządzeń ustalanych przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego ma polityczne oddziaływanie.

Wzajemne dostosowanie zasad prawnych obowiązujących szkoły wyższe w poszczególnych krajach reguluje Deklaracja Bolońska z 1999 roku, podpisana przez rządy krajów europejskich, w tym przez Rząd RP. Deklaracja ta przywołuje jako swoją podstawę Kartę Bolońską (Magna Charta Universitatum¹) z 1988 roku, która jako fundamentalną dla uniwersytetu uznaje zasadę, że:

*“... działalność naukowa i dydaktyczna musi być **moralnie i intelektualnie niezależna** od wszelkiej władzy politycznej i ekonomicznej”.*

---

¹ <http://www.magna-charta.org/Default.aspx>

Rektorzy podpisujący Deklarację stwierdzili:

"Niżej podpisani rektorzy, w imieniu swoich uniwersytetów, zobowiązujemy się uczynić wszystko co w swojej mocy, aby nakłonić poszczególne państwa, a także zainteresowane organizacje międzynarodowe, do konsekwentnego kształtowania swej polityki według wskazań tej Wielkiej Karty, wyrażającej jednogólną wolę uniwersytetów, w sposób nieskrępowany ustaloną i zadeklarowaną".

Przestarzałość obowiązującej i opiniowanej ustawy wynika z politycznego wpływu wynikającego m.in. z zapisów dotyczących:

- nadawania tytułu profesora przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Art. 25. ustn),
- działania Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów przy Prezesie Rady Ministrów i pełnieniu przez nią funkcji centralnego organu administracji rządowej (Art. 33.1. ustn),
- powoływania przewodniczącego Centralnej Komisji przez Prezesa Rady Ministrów (Art. 33.3. ustn),
- powoływania członków Polskiej Komisji Akredytacyjnej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego (Art. 48.1. i 2. psw),
- powoływanie przez ministra nadzorującego uczelnię, osoby pełniące obowiązki rektora (Art.100a.5. psw).

Upływa 12 lat od podpisania Deklaracji Bolońskiej i nie uregulowano tej sprawy, pomimo kilkakrotnej nowelizacji ustawy. W obecnym i projektowanym stanie prawnym Rząd RP nie może twierdzić, że w pełni realizuje proces boloński. Jak nazwać wybiórcze wprowadzanie zapisów technicznych, bez stosowania się do jego fundamentalnej zasad?

Rekomendacja Komisji Wspólnot Europejskich

Rekomendacja Komisji Wspólnot Europejskich nie jest przestrzegana w zakresach:

- stabilnego systemu rozwoju kariery na wszystkich jej etapach,
- porównywalnych w skali międzynarodowej procedur,
- uznania wszystkich naukowców za profesjonalistów,
- wprowadzenie elastyczności pracy,
- stabilności warunków zatrudnienia,
- atrakcyjnych warunków finansowania i wynagradzania,
- nie nadmiernych obowiązków związanych z nauczaniem, szczególnie na wczesnych etapach kariery,
- uznania za doświadczonych naukowców o co najmniej czteroletnim stażu.

Rozwinięcie tych zasad jest przedstawione w załączniku nr 2 do opinii. Wynikające z nich niezbędne zmiany w zapisach i uzupełnienia zawiera rozdział 3 niniejszej opinii.

Dla obrony *status quo* w modelu kariery akademickiej dopuszczono się nawet manipulacji - w tłumaczeniu Rekomendacji na język polski – oraz w celu uzasadnienia prawa obowiązującego w takim znaczeniu jedynie w Polsce. Odpowiedni fragment w oryginale i tłumaczeniu brzmi:

"... Researchers should adhere to such regulations by delivering the required results (e.g. thesis, publications, patents, reports, new products development, etc.) ..."

„... Naukowcy powinni przestrzegać tego typu przepisów dostarczając wymaganych wyników badań (np. praca doktorska/habilitacyjna, publikacje, patenty, sprawozdania, opracowanie nowych produktów itp.), ...”.

Większy fragment tego tekstu jest w załączniku nr 1.

Opiniowana ustawa dokonuje niewystarczającej zmiany modelu kariery akademickiej.

2. Niezbędne jest wstrzymanie procedowania nad ustawą przez jej odrzucenie i skierowanie do uzupełnienia o przepisy wykonawcze.

W naszym przekonaniu powaga Wysokiego Senatu wymaga aby można było bez zastrzeżeń zaopiniować całość mającego obowiązywać prawa, łącznie z zarządzeniami. Zwłaszcza, że ustawa głęboko ingeruje w dotychczasowe zasady regulujące działalność szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce.

Jest to niezbędne, gdyż nowe prawo w znacznie szerszym zakresie od obecnie obowiązujących ustaw przekazuje ogromną ilość (w liczbie ok. 50) delegacji do rozporządzeń, według uznania ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Pani Minister Barbara Kudrycka na posiedzeniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego 10 lutego br. prosiła o włączenie się Rady w opracowanie projektów aktów wykonawczych do omawianej ustawy z 4 lutego b.r.

W załączniku nr 3 wykazano wymowne ograniczenie samorządności środowiska akademickiego w kolejnych ustawach. To zjawisko także jest sprzeczne z zasadami procesu bolońskiego.

Czy dopiero Prezydent RP, nie podpisując ustawy, ma zwrócić uwagę na to niedopatrzenie Parlamentu?

3. Wybrane potrzebne doraźne zmiany w ustawie

Przedstawione dalej propozycje były zgłaszane - przez przedstawicieli NSZZ „Solidarność” - podczas wysłuchania publicznego 9 listopada ub.r. Większość była dyskutowana w Sejmie, w tym niektóre zostały zgłoszone jako wnioski mniejszości.

Zmiany w Art. 1 ustawy

W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, należy dokonać dalej przedstawionych zmian².

1) Dokonane rozszerzenie art.4. a) ust.2 o zapis: *„oraz poszanowaniem praw chroniących własność intelektualną”*, jest niewystarczające, gdyż nie obejmuje innych patologii występujących w środowisku akademickim³. Wniosek tym bardziej uzasadniony, że wprowadza się podobny wymóg dla członka Rady Głównej NiSW w art.46a. ust.3. pkt.2) *”ma nieposzlakowaną opinię i przestrzega zasad etyki naukowej”*.

W art. 1 zmianie 3):

art. 4 a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uczelnie kierują się zasadami wolności nauczania, badań naukowych, twórczości artystycznej, poszanowaniem praw chroniących własność intelektualną oraz zachowaniem przyjętych norm etycznych.”

---

² Zmiany i uzupełnienia w tekście ustawy oraz cytaty (RKE) oznaczono kursywą.

³ Dodanie tego zapisu powinno być zgodne z intencją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, powołującego 15 lutego br., Zarządzeniem nr 14/2011, Zespół do Spraw Dobrych Praktyk Akademickich, a poparcie zmiany mogłoby być pierwszym efektem działania Zespołu.

2) Proponuje się powrót do zasad samorządności uczelni zapisanych w art. 6 ustawy z 1990 r.⁴ przez dodanie art. 4a. Istnieje ważne pytanie, czy uczelnia jest/ma być samorządną społecznością akademicką? Odpowiedź odmowna podważa podstawy Deklaracji Bolońskiej⁵. Pozytywna odpowiedź wymaga deklaracji - np. takiej jak proponowana - wobec niejasności co do ogólnego wyrazu ustawy.

Art. 4a otrzymuje brzmienie:

„Art. 4a. 1. *Nauczyciele akademicy, studenci, doktoranci oraz pracownicy uczelni niebędący nauczycielami akademickimi tworzą samorządną społeczność akademicką.*

2. *Spółeczność akademicka uczestniczy w zarządzaniu uczelnią przez wybieralne organy kolegialne i jednoosobowe. W organach kolegialnych reprezentowane są grupy społeczności akademickiej, o których mowa w ust. 1.*

3. *Istotne decyzje organów uczelni dotyczące poszczególnych grup społeczności akademickiej, o których mowa w ust.1, są podejmowane po zasięgnięciu opinii tych grup lub ich przedstawicieli wybranych na zasadach określonych w statucie.*

3. *Organy uczelni mogą przekazywać wybieralnym przedstawicielom poszczególnych grup społeczności akademickiej podejmowanie decyzji w określonych sprawach dotyczących danej grupy.*

4. *Przepisy ust. 3 nie naruszają uprawnień związków zawodowych wynikających z innych ustaw.”*

3) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;

Ustawa zmniejsza liczebność reprezentantów szkolnictwa wyższego w grupie nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego z 21 na 14 osób oraz likwiduje obecną reprezentację nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora – 6 osób, grupy najliczniejszej. Skoro Rada jest ciałem przedstawicielskim nie może w niej zabraknąć przedstawicieli tej drugiej grupy. Klóciłoby się to z zasadami demokratycznej reprezentacji całego środowiska w ciałach przedstawicielskich. Ponieważ w zakresie szkolnictwa wyższego nie ubyłoby zadań dla RGNiSW, a przybyłyby zadania z dziedziny nauki, należy zachować dotychczasową liczebność przedstawicieli szkolnictwa wyższego. Ponadto Rada jest reprezentacją pracowników i dla jej reprezentatywności bardziej miarodajna od liczby studentów – jak zapisano w nowej ustawie - jest liczba odpowiednich nauczycieli akademickich i do niej należy odnieść liczbę przedstawicieli.

Ponadto uwagę zwraca zapis punktu 1a, który stanowi pozory demokracji (w rzeczywistości będzie to przedstawicielstwo Rektorów a nie grupy profesorów i doktorów habilitowanych). Należałoby pozostawić dotychczasowy demokratyczny wybór przedstawicieli całego środowiska akademickiego, tak jak to proponuje się dla grupy doktorów.

W art. 1 w zmianie 31):

art. 46 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 46. 1. W skład Rady wchodzi:

1a) *nauczyciele akademicy posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego wybrani przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich spośród kandydatów wyłonionych przez uczelnie na podstawie wyborów – w liczbie dwudziestu jeden,*

⁴ Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 65 poz. 385 z późn. zm.)

⁵ Dla wyjaśnienia: w przywoływanej w Deklaracji Bolońskiej tradycji średniowiecznego Uniwersytetu Bolońskiego, samorządność społeczności akademickiej była tak ważna, że rektorami uniwersytetu byli wybierani studenci, także z Polski.

z podziałem tej liczby pomiędzy obie Konferencje proporcjonalnie do łącznej liczby wcześniej wymienionych nauczycieli akademickich zatrudnionych na pierwszym etapie w uczelniach członkowskich każdej z tych Konferencji;

Ib) nauczyciele akademicy posiadający stopień naukowy doktora wybrani spośród nauczycieli szkół reprezentowanych w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich spośród kandydatów wyłonionych przez uczelnie na podstawie wyborów – w liczbie sześciu, z podziałem tej liczby pomiędzy obie Konferencje proporcjonalnie do łącznej liczby wcześniej wymienionych nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach członkowskich każdej z tych Konferencji.”

4) Art. 71 ust. 1. pkt 3) pośrednio wprowadza dyskryminację ze względu na zajmowane stanowisko. Na stanowisku profesora (zwyčajnego lub nadzwyczajnego) może być zatrudniona osoba posiadająca tytuł naukowy profesora – wiąże się ze stanowiskiem posiadanie tytułu profesora. Więc wg ustawy osoby zatrudnione na stanowiskach profesora (mające tytuł profesora) mają odmienne prawo wyborcze od zatrudnionych na innych stanowiskach. Bierne prawo wyborcze powinno być jednakowe dla wszystkich nauczycieli akademickich: sześćdziesiąt pięć lub siedemdziesiąt lat.

W art. 1 zmianie 52):

art. 71 ust. 1. pkt 3) otrzymuje brzmienie:

„3) bierne prawo wyborcze przysługuje nauczycielom akademickim zatrudnionym w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, którzy nie ukończyli sześćdziesiątego piątego roku życia, pracownikom niebędącym nauczycielami akademickimi, zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, studentom oraz doktorantom;”

W związku z sprzecznością z Rekomendacją Komisji Europejskiej pt. Karta dla Naukowców oraz Kodeks Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców⁶ (RKE), potrzebne są dalej proponowane zmiany ustawy.

5) *”Dołożenie wszelkich starań mających na celu poprawę stabilności warunków zatrudnienia naukowców (RKE)”* wymaga ograniczenia stosowania zatrudniania na czas określony. W związku z tym art. 118 ust.2 wymaga uzupełnienia wobec przypadków zatrudniania nauczycieli akademickich na kolejne okresy 10-cio miesięczne, tak aby uniknąć wypłaty wynagrodzenia w okresie wakacji oraz zatrudnienia na stałe. Ponadto rozliczanie z pracy dydaktycznej odbywa się w semestralnie i do takiego okresu powinien być dostosowany okres zatrudnienia.

W art. 1 zmianie 88):

art. 118 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 118. 2. Stosunek pracy z nauczycielem akademickim w uczelni publicznej nawiązuje i rozwiązuje rektor w trybie określonym w statucie, z zastrzeżeniem art. 121 ust. 4, *na okres będący wielokrotnością pełnego semestru.*”

6) *„Wprowadzane rozwiązania powinny mieć na celu umożliwienie zarówno kobietom, jak i mężczyznom pracującym naukowo pogodzenie pracy z życiem rodzinnym, rozwój kariery”*⁷

⁶ Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, artykuł 165 oraz Rekomendacja Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiej Karty dla Naukowców oraz Kodeksu Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 11.3.2005 C (2005) 576.

⁷ Patrz SEC (2005) 260, Kobiety i Nauka: Doskonałość i Innowacja – Równość Płci w Nauce.

z posiadaniem i wychowywaniem dzieci” (RKE), wobec czego należy pozostawić art. 120, w obecnej wersji z uprawnieniem senatu dotyczącym okresu zatrudnienia, lecz konieczne jest jego uzupełnienie o ust. 2, tak że:

w art. 1 zmianie 90):

art. 120. otrzymuje brzmienie:

„Art. 120. 1. Okres zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów określa statut.

2. Do okresu, wymaganego na uzyskanie stopnia naukowego doktora oraz stopnia naukowego doktora habilitowanego, nie wlicza się przerwy w działalności naukowej związanej z urlopem macierzyńskim lub wychowawczym pracownika udzielonych na zasadach określonych w przepisach Kodeksu pracy, albo długotrwałej choroby, w tym wymagającej rehabilitacji oraz urlopu dla poratowania zdrowia o którym mowa w art. 134 ust. 5. lub urlopu uzyskanego w związku z zatrudnieniem poza uczelnią w celu nabycia umiejętności praktycznych przydatnych do wykonywania obowiązków pracowników naukowo-dydaktycznych.”

7) Nie sprzyja „stabilności warunków zatrudnienia naukowców” (RKE) zwalnianie po jednej negatywnej ocenie, tym bardziej dokonywanej co 2 lata lub w krótszych okresach. W pracy naukowej, przy długich okresach potrzebnych na pozyskanie i zaawansowanie projektów badawczych, długich cyklach wydawniczych oraz niskich nakładach finansowych, nie ma warunków na uzyskiwanie szybkich efektów. Należy pozostawić dotychczasowy zapis o potrzebie dwukrotnej negatywnej oceny do zwolnienia.

W art. 1 zmianie 92):

art. 124 ust. 1 pkt 3) otrzymuje brzmienie:

„Art. 124.1. 3) otrzymania przez nauczyciela akademickiego *dwóch* kolejnych ocen negatywnych w odstępie co najmniej jednego roku, o których mowa w art. 132”;

8) Nie realizuje się „stabilności warunków zatrudnienia naukowców” (RKE) przez zwalnianie pracowników bez zgody organu kolegialnego bezpośrednio stykającego się ze zwalnianą osobą i bez wyroku komisji dyscyplinarnej. Art. 125 zachowuje dotychczasowe brzmienie.

W art. 1 zmianie 93):

art. 125 otrzymuje brzmienie:

„Art. 125. Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu *zgody* organu kolegialnego wskazanego w statucie uczelni.”

Przedstawiony zapis był w Sejmie niepomyślnie głosowany jako wniosek mniejszości zgłoszony przez KP PiS.

9) Nie sprzyja „stabilności warunków zatrudnienia naukowców” (RKE) zwalnianie pracowników bez uwzględnienia postanowień wynikających także z ustawy o związkach zawodowych, a nie tylko ustawy Kodeks pracy.

W art. 1 zmianie 95):

art. 128. 1. otrzymuje brzmienie:

„Art. 128. 1. Rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę z nauczycielem akademickim następuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U.

z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁸⁾ oraz z zachowaniem postanowień ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. 2001 Nr 79 poz. 854 z późn. zm.⁹⁾, z tym że rozwiązanie stosunku pracy, za wypowiedzeniem następuje z końcem semestru.”

- 10) W związku ze zmniejszającą się populacją roczników młodzieży podejmującej studia a także nie daniem „nadmiernych obowiązków związanych z nauczaniem, szczególnie na wczesnych etapach kariery” (RKE), co ma miejsce w praktyce, proponuje się powrót do wymiaru zajęć dydaktycznych obowiązujących w poprzednich ustawach.

W art. 1 zmianie 97):

art. 130 ust. 3, pkt 1, 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„Art. 130. 3. Roczny wymiar zajęć dydaktycznych wynosi:

- 1) od 120 do 210 godzin dydaktycznych - dla pracowników naukowo-dydaktycznych;
- 2) od 240 do 330 godzin dydaktycznych - dla pracowników dydaktycznych, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 3) od 300 do 540 godzin dydaktycznych - dla pracowników dydaktycznych zatrudnionych na stanowiskach lektorów i instruktorów lub równorzędnych.”

- 11) Dla wprowadzenia „nie nadmiernych obowiązków związanych z nauczaniem, szczególnie na wczesnych etapach kariery (RWE)” oraz wyrównania ponadwymiarowego wymiaru obowiązków dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznego i pracowników dydaktycznych, proponuje się jednakowe obowiązki prowadzenia dodatkowych zajęć dydaktycznych w rozmiarze do ¼ wymiaru obowiązków dydaktycznych, tak dla pracowników naukowo-dydaktycznych jak i dydaktycznych. Preferowane powinno być zatrudnianie większej liczby pracowników a nie zlecenie zajęć ponadwymiarowych.

W art. 1 zmianie 98):

art. 131 ust. 1, otrzymuje brzmienie:

„Art. 131. 1. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel akademicki może być obowiązany prowadzić zajęcia dydaktyczne w godzinach ponadwymiarowych, w rozmiarze nieprzekraczającym 1/4 wymiaru obowiązków dydaktycznych, określonego zgodnie z art. 130 ust. 3 i 4.”

- 12) Nie sprzyja „stabilności warunków zatrudnienia naukowców” (RKE) dokonywanie oceny co 2 lata lub w krótszym okresie. Należy pozostawić istniejący zapis z oceną co 4 lata i na wniosek kierownika jednostki, który w uzasadnionych przypadkach może go skrócić, zachowując okres jednakowy dla wszystkich nauczycieli akademickich, tj bez dyskryminacji ze względu na zajmowane stanowisko oraz „uznaniu wszystkich naukowców za profesjonalistów(RKE)”.

W art. 1 zmianie 99):

art. 132 ust. 2, otrzymuje brzmienie:

---

⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 655 i Nr 135, poz. 912.

⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. nr 100, poz. 1080, nr 128, poz. 1405, z 2002 r. nr 135, poz. 1146, nr 240, poz. 2052, z 2003 r. nr 213, poz. 2081, z 2004 r. nr 240, poz. 2407 oraz z 2008 r. Nr 90, poz. 562.

„Art. 132. 2. Oceny dokonuje podmiot wskazany w statucie uczelni, nie rzadziej niż raz na *cztery* lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której nauczyciel akademicki jest zatrudniony. Kryteria oceny oraz tryb jej dokonywania, z uwzględnieniem możliwości zasięgania opinii ekspertów spoza uczelni, określa statut.”

Przedstawiony zapis był w Sejmie niepomyślnie głosowany jako wniosek mniejszości zgłoszony przez KP PiS.

13) Uzasadnionemu ograniczeniu wieloletowości w uczelniach publicznych, wprowadzonemu ustawą, powinno towarzyszyć zwiększenie wynagrodzeń, których niski poziom jest główną przyczyną podejmowania dodatkowego zatrudnienia. Skutki obecnego stanu są szczególnie dotkliwe dla młodych nauczycieli akademickich. Należy doprowadzić do „*atrakcyjnych warunków finansowania i wynagradzania*” (RKE) w nauce i szkolnictwie wyższym.

W art. 1 zmianie 104):

w art. 151 w lit. a w ust. 1 pkt 1 nadać brzmienie:

„1) wysokość minimalnej oraz maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk oraz wysokość i warunki przyznawania innych wskaźników wynagrodzenia, tak aby wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej, w poszczególnych grupach stanowisk pracowników nie była niższa:

a) od dnia 1 stycznia 2012 r.:

- w grupie stanowisk profesorów - od 260 %,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej - od 160 %,
- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej - od 90 %,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi - od 90 % prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej na 2012 r.,

b) od dnia 1 stycznia 2013 r.:

- w grupie stanowisk profesorów - od 270 %,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej - od 170 %,
- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej - od 95 %,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi - od 95 % prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej na 2013 r.,

c) od dnia 1 stycznia 2014 r.:

- w grupie stanowisk profesorów - od 285 %,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy

dypłomowanych i dokumentalistów dypłomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej - od 185 %,

- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej - od 100 %,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi - od 100 % prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego w ustawie budżetowej na 2014 r.,

d) od dnia 1 stycznia 2015 r.:

- w grupie stanowisk profesorów - od 300 %,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dypłomowanych, starszych dokumentalistów dypłomowanych, kustoszy dypłomowanych i dokumentalistów dypłomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej - od 200 %,
- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów i instruktorów - od 105 %,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi - od 105 % prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce określonego corocznie w ustawie budżetowej,";

Przedstawiony zapis był w Sejmie niepomyślnie głosowany jako wniosek mniejszości zgłoszony przez KP SLD.

14) Należy dokonać zmiany art. 157 ust. 1 przez powrót do jego poprzedniej wersji lub inny zapis zapewniający odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w poprzedniej wysokości. Ponadto termin „*wynagrodzenie osobowe*” nie występujący w ustawach, który nie jest jednoznacznie zdefiniowany, należy go zastąpić jednoznacznym terminem „*wynagrodzenie ze stosunku pracy*”.

W art. 1 zmianie 106):

art. 157 ust. 1, otrzymuje brzmienie:

„Art. 157. 1. Dla pracowników uczelni publicznych tworzy się odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 6,5% planowanych przez uczelnię rocznych wynagrodzeń *brutto ze stosunku pracy*.”

Zmiany w Art. 2 ustawy

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o **stopniach naukowych i tytule naukowym** oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 oraz z 2010 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 182, poz. 1228) należy dokonać dalej przedstawionych zmian.

W związku z nie uwzględnieniem zaleceń lub sprzecznością z już wcześniej przywołaną Rekomendacją Komisji Europejskiej pt. Karta dla Naukowców oraz Kodeks Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców, wymagane jest m.in.:

15) rozróżnienie pomiędzy terminami: „*naukowiec we wczesnym etapie i doświadczeni naukowiec*” (RKE) przez jednoznaczne nazwanie nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora za

doświadczonego naukowca. Stwierdzenie takie podnosi prestiż a zarazem zwiększa odpowiedzialność doktora. Jest to skrócona wersja Rekomendacji Komisji Europejskiej¹⁰.

W art. 2 zmianie 9):

dodaje się art. 13b w brzmieniu:

„Art. 13b. *Osoba, która uzyskała stopień naukowy doktora, uważana jest za doświadczonego pracownika naukowego.*”

16) Wymagana jest dalej idąca zmiana dotychczasowego modelu awansu naukowego - gdyż m.in. nie jest on procedurą „porównywalną w skali międzynarodowej” (RKE) - poprzez likwidację habilitacji lub co najmniej zmianę procedury prowadzącej do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, przez wprowadzenie procedury awansu na podstawie dorobku (np. zawartej w poselskim projekcie ustawy jako druku nr 2931 IV kadencji Sejmu). Jest to możliwe – projekt ustawy czyni krok w tym kierunku - przez uzupełnienie ustawy.

W art. 2 zmianie 12) uzupełniony ust. 2 o pkt 4):

art. 16 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16.2. Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1, może stanowić:

- 1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji;
- 2) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego,
- 4) *promotorstwo rozprawy doktorskiej po pomyślnym zakończeniu przewodu doktorskiego.*”

17) Przyjęcie poprzedniego zmiany 16) wymaga w projekcie ustawy uzupełnienia art. 20 o ust. 9. „Docenienie” promotora pomocniczego jak powinno utrudnić ewentualne wykorzystywanie współpracowników.

W art. 2 zmianie 16):

w art. 20 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„Art. 20. 9. *Promotorem w przewodzie doktorskim może być osoba będąca pracownikiem szkoły wyższej lub instytucji naukowej, nie spełniająca wymogów określonych w ust. 6, jeżeli rada jednostki organizacyjnej przeprowadzająca przewód doktorski uzna, że osoba ta jest wybitnym znawcą problematyki, której dotyczy rozprawa doktorska, lub była promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim.*”

18) Zmiana procedury nadawania stopnia doktora habilitowanego, przez rezygnację z rozprawy habilitacyjnej, zwłaszcza przyjęcie proponowanej zmiany 16), uzasadnia podkreślenie zmian przez zastąpienie w ustawie terminu „postępowanie habilitacyjne” terminem „**postępowanie walidacyjne**” (termin stosowany np. w poselskim projekcie ustawy jako druku nr 2931 IV kadencji Sejmu).

---

¹⁰ Doświadczeni naukowcy są zdefiniowani jako „naukowcy o co najmniej czteroletnim stażu (w pełnym wymiarze czasowym) w dziedzinie badań naukowych, licząc od dnia uzyskania dyplomu uniwersyteckiego dającego im możliwość podjęcia studiów doktoranckich, odbytych w kraju, w którym uzyskano ów tytuł/dyplom, lub też jako naukowcy którzy posiadają już stopień naukowy doktora, niezależnie od okresu, który poświęcili na zdobycie tego stopnia”.

19) W zmienionym art. 21a nieuzasadnione jest różne traktowanie osób zatrudnionych za granicą i w Polsce. Należy rozszerzyć zapis tak, żeby na wspomnianych stanowiskach zatrudniane były także osoby pracujące na terenie Polski np. kierujące projektami międzynarodowymi, oraz zachowaniu „*porównywalnych w skali międzynarodowej procedur*” (RWE).

W art. 21 zmianie 18):

dodaje się art. 21a ust. 1 w brzmieniu:

„Art. 21a. 1. Osoby, które uzyskały stopień naukowy doktora i przez co najmniej pięć lat kierowały samodzielnie zespołami badawczymi oraz posiadają znaczący dorobek i osiągnięcia naukowe, nabywają uprawnienia równoważne uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego na podstawie decyzji rektora. O swojej decyzji rektor zawiadamia Centralną Komisję.”

Zmiana w Art. 22 ustawy

20) „*Dołożenie wszelkich starań mających na celu poprawę stabilności warunków zatrudnienia naukowców*” (RKE) będzie możliwe przez jednoznaczne, nie pozostawiające wątpliwości poszanowanie praw nabytych zatrudnionych osób. Tej jasności nie zapewnia sformułowanie „*w tej samej formie stosunku pracy*”.

W art. 22 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 22 1. Osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas nieokreślony pozostaje zatrudniona na dotychczasowym stanowisku *i na tych samych zasadach*.

2. Osoba zatrudniona przed dniem wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania albo umowy o pracę na czas określony pozostaje zatrudniona na dotychczasowym stanowisku *i na tych samych zasadach* do czasu upływu okresu zatrudnienia wskazanego w akcie mianowania albo w umowie o pracę.”

Przedstawiony zapis był w Sejmie niepomyślnie głosowany jako wniosek mniejszości zgłoszony przez KP PJN.

**Opis manipulacji dokonanej w polskim tłumaczeniu
Rekomendacji Komisji Wspólnot Europejskich
z dnia 11 marca 2005 r.**

W zakresie tematu „Zobowiązania wynikające z umowy lub przepisów” dokonano manipulacji.

Treść oryginału jest następująca:

COMMISSION RECOMMENDATION of 11 March 2005 on the European Charter for Researchers and on a Code of Conduct for the Recruitment of Researchers (Text with EEA relevance) (2005/251/EC)

Contractual and legal obligations

*Researchers at all levels must be familiar with the national, sectoral or institutional regulations governing training and/or working conditions. This includes intellectual property rights regulations, and the requirements and conditions of any sponsor or funders, independently of the nature of their contract. Researchers should adhere to such regulations by delivering the required results (e.g. **thesis**, publications, patents, reports, new products development, etc.) as set out in the terms and conditions of the contract or equivalent document.*

Natomiast

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 22.3.2005, na stronach L 75/67-77 w tłumaczeniu polskim zawiera treść:

ZALECENIA KOMISJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych (Tekst mający znaczenie dla EOG) (2005/251/WE)

Komisja Wspólnot Europejskich, ... niniejszym zaleca: ... m.in.

Zobowiązania wynikające z umowy lub przepisów

*Naukowcy znajdujący się na dowolnym etapie kariery zawodowej muszą znać krajowe, sektorowe i instytucjonalne przepisy regulujące warunki szkoleń i/lub pracy. Obejmują one przepisy dotyczące praw własności intelektualnej oraz wymagania i warunki ze strony wszelkich sponsorów lub grantodawców, niezależnie od charakteru umowy. Naukowcy powinni przestrzegać tego typu przepisów dostarczając wymaganych wyników badań (np. **praca doktorska/habilitacyjna**, publikacje, patenty, sprawozdania, opracowanie nowych produktów itp.), które określone są w warunkach umowy lub równoważnym dokumencie.*

Thesis znaczy: **prace dyplomowe, prace naukowe, rozprawy naukowe**. Zmiana wprowadza w błąd i ma uzasadniać habilitację w obecnej formie nie istniejącą w krajach UE.

**Założenia Komisji Wspólnot Europejskich
w zakresie reformy szkolnictwa wyższego
(fragmenty)**

W opinii Regionalnej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, przystępując do reformy szkolnictwa wyższego w Polsce, należy podejmować działania zgodne z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz Rekomendacją Komisji Europejskiej w postaci Europejskiej Karty dla Naukowców oraz Kodeks Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców. Podaje się istotne fragmenty tych dokumentów.

Komisja Wspólnot Europejskich, uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, a w szczególności w jego artykuł 165, który ustala, że będą realizowane następujące działania:

1. *Wspólnota i Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego, tak aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki wspólnotowej.*
2. *W ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1.*

a także mając na uwadze m.in., że:

- (1) *Należy przedstawić i **wprowadzić nowe instrumenty rozwoju kariery naukowców**, co przyczyni się do poprawy możliwości rozwoju kariery naukowców w Europie.*
- (2) *Nadrzędnym celem politycznym niniejszej Rekomendacji jest wniesienie wkładu w rozwój atrakcyjnego, otwartego i **stabilnego europejskiego rynku pracy dla naukowców**, działającego na takich zasadach, które umożliwiłyby zatrudnienie i zatrzymanie na dłuższej wysokiej klasy naukowców, w środowisku sprzyjającym efektywnej pracy i produktywności.*
- (3) *Państwa Członkowskie powinny starać się zaoferować naukowcom **stabilne systemy rozwoju kariery na wszystkich jej etapach**, niezależnie od rodzaju umowy, na podstawie której zostali zatrudnieni, czy też wybranej ścieżki kariery naukowo-badawczej; powinny też starać się o zapewnienie traktowania naukowców jak profesjonalistów, stanowiących integralną część instytucji dla których pracują.*
- (4) *Institucje finansujące lub pracodawcy naukowców, jako organy odpowiedzialne za rekrutację, powinny ponosić odpowiedzialność za zaznajomienie naukowców z jawnymi, przejrzystymi i **porównywalnymi w skali międzynarodowej procedurami** dotyczącymi zatrudnienia i selekcji.*

przedstawiła Rekomendację w postaci Europejskiej Karty dla Naukowców oraz Kodeksu Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców¹¹. (dotyczące: naukowców, pracodawców i instytucji finansujących) W szczególności, będzie uwzględnione:

---

¹¹ Rekomendacja Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiej Karty dla Naukowców oraz Kodeksu Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 11.3.2005 C (2005) 576.

- aby „badania miały znaczenie dla społeczeństwa, oraz żeby nie powtarzać prac badawczych wykonanych wcześniej gdzie indziej”,
- że **wszyscy naukowcy są „uznani za profesjonalistów i traktowani zgodnie z tym statusem, od samego początku kariery, czyli od poziomu studiów II stopnia (magisterskie uzupełniające i wyższe). Powinno to dotyczyć wszystkich etapów kariery, niezależnie od klasyfikacji dokonywanej na poziomie krajowym (np. pracownik, student studiów II stopnia, kandydat do stopnia doktora, tzw. post-doc, pracownicy służby cywilnej)”**,
- że „pracodawcy i/lub instytucje finansujące naukowców nie będą w żaden sposób **dyskryminować naukowców** ze względu na ich płeć, wiek, pochodzenie etniczne czy społeczne, narodowość, ...”,
- utworzenie warunków pracy, w których, „możliwe byłoby **wprowadzenie elastyczności pracy**, mającej znaczący i pozytywny wpływ na prowadzenie prac badawczych (dotyczy to również naukowców niepełnosprawnych). Tego typu rozwiązania powinny być wprowadzane zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym oraz z krajowymi lub branżowymi umowami zbiorowymi. Wprowadzane rozwiązania powinny mieć na celu umożliwienie zarówno kobietom, jak i mężczyznom pracującym naukowo pogodzenie pracy z życiem rodzinnym, rozwój kariery¹² z posiadaniem i wychowywaniem dzieci. Szczególną uwagę należy skierować, między innymi, na elastyczne godziny pracy, pracę w innym wymiarze niż pełen etat, telepracę oraz płatny urlop naukowy, a także na podejmowanie niezbędnych ustaleń, zarówno finansowych, jak i administracyjnych regulujących tego typu porozumienia”,
- że „działalność naukowców nie była utrudniana przez brak stabilności związany z kontraktami, na podstawie których są oni zatrudnieni, oraz powinni, w związku z tym, dołożyć wszelkich starań mających na celu poprawę **stabilności warunków zatrudnienia** naukowców, przestrzegając tym samym (i wprowadzając w życie) zasad i warunków zawartych w Dyrektywie Unii Europejskiej w sprawie Pracy na Czas Określony¹³”.
- staranie aby „zapewnić naukowcom sprawiedliwe i **atrakcyjne warunki finansowania i/lub płace**, wraz ze stosownymi i opartymi na zasadach słuszności zabezpieczeniami socjalnymi (włączając zasiłki chorobowe oraz macierzyńskie/rodzicielskie, prawa emerytalne oraz zasiłki dla bezrobotnych), zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, oraz zgodnie z krajowymi lub branżowymi umowami zbiorowymi. Dotyczyć to musi naukowców na każdym etapie kariery, w tym początkujących naukowców, zgodnie z ich statusem prawnym, wykonywaną działalnością oraz poziomem kwalifikacji i/lub obowiązkami”,
- staranie aby „zapewnić **reprezentatywną równowagę płci**¹⁴ na wszystkich szczeblach zatrudnienia, w tym na poziomie nadzorczym i menedżerskim. Powinno być to przeprowadzane na podstawie polityki równych szans, zarówno przy zatrudnianiu, jak i na kolejnych szczeblach kariery; nie powinno mieć to, jednakże, pierwszeństwa przed kryterium jakości i kompetencji. Aby zapewnić równe traktowanie obydwu płci, w komisjach dokonujących rekrutacji i oceny naukowców powinna być zachowana stosowna równowaga płci”,
- opracowanie konkretnej strategii „**rozwoju kariery dla naukowców we wszystkich etapach kariery, niezależnie od rodzaju umowy na podstawie której zostali oni zatrudnieni, w tym dla**

¹² Patrz SEC (2005) 260, Kobiety i Nauka: Doskonałość i Innowacja – Równość Płci w Nauce.

¹³ Która ma na celu zapobieganie gorszemu traktowaniu pracowników zatrudnionych na czas określony niż stałych pracowników, zapobieganie nadużyciom wynikającym z zawierania kolejnych umów na czas określony, zwiększenie dostępności szkolenia dla pracowników zatrudnionych na czas określony oraz zapewnienie, by pracownicy zatrudnieni na czas określony byli informowani o możliwych do podjęcia pracach na stałe. Dyrektywa Rady 1999/70/WE dotycząca „Umowy Ramowej o pracy na czas określony”, zawarta przez ETUC, UNICE oraz CEEP, przyjęta 28 czerwca 1999.

¹⁴ Patrz SEC (2005) 260, Kobiety i Nauka: Doskonałość i Innowacja – Równość Płci w Nauce.

naukowców zatrudnionych na czas określony. Należy przy tym brać pod uwagę dostępność mentorów, którzy angażując się we wspieranie naukowców oraz kierowanie ich rozwojem, zarówno personalnym, jak i zawodowym, motywują ich i przyczyniają się do zmniejszenia możliwości wystąpienia poczucia braku bezpieczeństwa w ich przyszłości zawodowej. Wszyscy naukowcy powinni zapoznać się z tymi postanowieniami oraz ustaleniami”.

- że „**współautorstwo** powinno być **postrzegane pozytywnie** podczas dokonywania oceny pracowników przez instytucje, jako dowód świadczący o konstruktywnym podejściu do prowadzenia badań. Pracodawcy i/lub instytucje finansujące powinni zatem opracowywać strategie, praktyki oraz procedury mające na celu zapewnienie naukowcom, w tym także naukowcom rozpoczynającym dopiero karierę badawczą możliwość wykonywania pracy w takich warunkach i na takich zasadach, dzięki którym ich osiągnięcia będą uznawane przez innych, a oni będą mogli być wymieniani i/lub cytowani w kontekście swoich rzeczywistych zasług (jako współautorzy referatów, patentów itd.), lub też będą mogli publikować wyniki swoich badań niezależnie od swoich promotorów/przełożonych”,
- że „nauczanie jest podstawowym narzędziem systematyzacji i szerzenia wiedzy i, jako takie, powinno być uważane za wartościową opcję w ramach ścieżek rozwoju kariery naukowców. Jednakże **obowiązki związane z nauczaniem nie powinny być nadmierne** i nie powinny uniemożliwiać naukowcom, **szczególnie na wczesnych etapach kariery** prowadzenia ich własnej działalności badawczej”,
- że „**wypełnianie obowiązków** związanych z nauczaniem **będzie stosownie wynagradzane** oraz brane pod uwagę w systemach oceny pracowników, a także by czas spędzony przez samodzielnych pracowników naukowych na szkoleniu początkujących naukowców był uznany za czas poświęcony wypełnianiu obowiązków związanych z nauczaniem. W ramach rozwoju zawodowego naukowcy powinni mieć możliwość uczestnictwa w stosownych szkoleniach przygotowujących ich do wypełniania zadań związanych z nauczaniem i doradztwem”,
- rozpatrywanie „zażaleń/apelacji naukowców, włącznie z tymi dotyczącymi nieporozumień pomiędzy przełożonymi/promotorami a naukowcami na wczesnych etapach kariery. Za najlepsze rozwiązanie należy uznać ustanowienie instytucji bezstronnego **rzecznika praw** (ombudsmana), który zająłby się rozstrzyganiem tego typu spraw. Procedury te powinny zapewnić wszystkim naukowcom dostęp do poufnej i nieformalnej pomocy w rozwiązywaniu konfliktów związanych z pracą, sporów i zażaleń, mając na celu promowanie sprawiedliwego i opartego na zasadach równości traktowania pracowników wewnątrz instytucji oraz poprawę ogólnej jakości warunków pracy”,
- aby „**kryteria przyjmowania naukowców do pracy**, szczególnie naukowców w początkowych etapach kariery, były **jasno i wyraźnie sprecyzowane**. Powinni też ułatwić dostęp osobom należącym do grup społecznie pokrzywdzonych czy naukowcom powracającym po przerwie do kariery badawczej, w tym nauczycielom (na każdym poziomie) powracającym po przerwie do kariery badawczej”,
- aby pracodawcy i/lub instytucje finansujące naukowców przestrzegały „zasad zawartych w Kodeksie Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców podczas mianowania lub przyjmowania do pracy naukowców”,
- rozróżnienie pomiędzy terminami: „naukowiec we wczesnym etapie i doświadczeni naukowcy:

- *termin **naukowiec we wczesnym etapie***¹⁵ *odnosi się do naukowców będących w etapie pierwszych czterech lat (w pełnym wymiarze czasowym) prowadzenia swojej działalności badawczej, włączając w to okres szkolenia badawczego;*
- ***doświadczeni naukowcy***¹⁶ *są zdefiniowani jako naukowcy o co najmniej czteroletnim stażu (w pełnym wymiarze czasowym) w dziedzinie badań naukowych, licząc od dnia uzyskania dyplomu uniwersyteckiego dającego im możliwość podjęcia studiów doktoranckich, odbytych w kraju, w którym uzyskano ów tytuł/dyplom, lub też jako naukowcy którzy posiadają już stopień naukowy doktora, niezależnie od okresu , który poświęcili na zdobycie tego stopnia”.*

---

¹⁵ Patrz Program Roboczy Kształtujący Zasoby Ludzkie i Mobilność Europejskiego Obszaru Badań Naukowych Marie Curie Actions, wydanie z września 2004, s. 41.

¹⁶ Ibidem, s. 42.

ZMIANA AUTONOMII UCZELNI
w świetle liczebności odniesień do regulacji dokonywanych w ustawach przez
ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego

Lata	Obowiązująca ustawa	Liczba odniesień do rozporządzeń Ministra
1990 - 2005	Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 1990 r. Nr 65 poz. 385), nowelizacje do 1998 r., 69 stron	4
	Ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz.U. 1997 nr 96 poz. 590), 30 stron	1
	Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych (Dz.U. Nr 65, poz. 386, z 1997 r. Nr 43, poz. 272 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268), 14 stron	0
2005 - 2011	Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym , brzmienie na 22.04.2010 r., 89 stron	19
	Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595; z 2005 r. Nr 164, poz. 1365.), 20 stron	6
Od 2011	Ustawa z 4.02.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw , 103 strony zmian	50 oprócz odniesień w nie zmienianych artykułach ustawy
	w tym do ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 oraz z 2005 r. Nr 164, poz. 1365), 18 stron zmian	11